

відповідно до сучасних соціально-культурних реалій використання англійської мови у глобалізованому світі.

ЛІТЕРАТУРА

Трифоновна, О.С. (2010). Домінанти визначення сутності понять «компетенція» і «компетентність». *Наука і освіта*, 8, 108–112. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/13901/1/Tryfonova%20Olena%20Sergiyvna%202010.pdf>

Conteh, J., Meier, G. (2014). Introduction. In J. Conteh, G. Meier (Eds). *The Multilingual Turn in Languages Education: Opportunities and Challenges*, 1–14. Bristol, Buffalo, Toronto : Multilingual Matters.

Hu, G., Mckay, L. (2014). Multilingualism as Portrayed in a Chinese English Textbook. In J. Conteh, G. Meier (Eds). *The Multilingual Turn in Languages Education: Opportunities and Challenges*, 64–88. Bristol, Buffalo, Toronto : Multilingual Matters.

May, S. (2013a). Disciplinary Divides, Knowledge Construction, and the Multilingual Turn. In S. May (Ed). *The Multilingual Turn: Implications for SLA, TESOL, and Bilingual Education*, 7–31. New York : Routledge.

May, S. (2013b). Introducing the “Multilingual Turn”. In S. May (Ed). *The Multilingual Turn: Implications for SLA, TESOL, and Bilingual Education*, 1–6. New York : Routledge.

ІНСТРУМЕНТИ РАДИ ЄВРОПИ З МОВНОЇ ПІДТРИМКИ БІЖЕНЦЯМ З УКРАЇНИ

Оксана ОВЧАРУК

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка відділом компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут цифровізації освіти НАПН України
Київ, Україна*

The tools of Council of Europe for language support with refugees from Ukraine

Oksana Ovcharuk

Початок широкомасштабного вторгнення в Україну російських військ у лютому 2022 р. спричинив значну хвилю біженців з України до країн Європейського Союзу (ЄС), серед яких велика кількість учнів, студентів та вчителів, які залишили свої домівки. Особливо гостро перед ними постали питання отримання житла, працевлаштування та освіти. Згідно офіційних даних станом на липень 2022 біженцями стали понад 750 тисяч

учнів. З різних регіонів України за кордон виїхали майже 672 тисячі учнів. За офіційними даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців станом на жовтень з України виїхало 7,708,224 осіб. Більшість біженців, вирушили до Польщі (більше 3,07 млн) та Румунії (понад 836,1 тисяч). Угорщина прийняла 534,8 тис. осіб, Молдова – понад 448,1 тис. осіб, Словаччина – 382 тис. осіб. У Німеччині та Чехії кількість біженців, що зареєструвалися для тимчасового захисту з України, склала відповідно 815,1 тисяч і 448,6 тисяч (UNHCR 2022).

Організація освітнього процесу для українських громадян у країнах Європи стала однією з головних проблем для урядів країн, що потребувало знання мови країни перебування. В перші місяці війни в Україні учням-біженцям було запропоновано відвідувати школу у так званих адаптаційних класах, де вони почали вивчати мову країни перебування, також діти мали можливість вивчати мови під час літніх канікул. Однак, по закінченню 2021/2022 н.р. стало зрозумілим, що короткий період перебування учнів та підлітків у країнах Європи є недостатнім для вільного володіння іноземною мовою щоб отримувати освіту згідно стандартів країни перебування.

Міжнародні організації сьогодні пропонують різноманітні інструменти для мовної підтримки дітей та дорослих з України. Генеральний секретар Ради Європи, Марія Пейчинович Бурич, 24 лютого 2022 року зазначила: «я рішуче засуджую російський військовий напад на Україну, що є грубим порушенням Статуту Ради Європи та Європейської конвенції з прав людини. Це темна година для Європи та всього, що вона означає» (ECML 2022).

Рада Європи (РЄ), відреагувавши на ситуацію, що склалась з біженцями з України, запропонувала використовувати 11-і Рекомендації РЄ до національних органам влади по відношенню до викладачів, розроблені в рамках в рамках освітньої програми та проекту «Мовна інтеграція дорослих мігрантів» (Council of Europe, LIAM 2022). В основі зазначених рекомендацій є звернення до вчителів, які працюють з біженцями, з закликом звертати увагу на труднощі, з якими стикаються учні, коли вони не можуть говорити мовою навчання та створювати можливості для зміцнення впевненості дітей-біженців.

РЄ запропонувала два пакети інструментів для підтримки урядів держав-членів РЄ для реагування на виклики, з якими стикаються ті організації, викладачі та волонтери, які надають мовну підтримку біженцям під час адаптації до нового середовища, дітям і дорослим, які прибувають з України. Для дорослих інструменти були адаптовані з Інструментарію для дорослих, розробленого в рамках проекту Ради Європи «Мовна інтеграція дорослих мігрантів». Для дітей та вчителів інструменти були створені або

адаптовані таким чином, щоб ними могли скористатись на ранніх етапах мовної підтримки новоприбулих дітей-біженців.

Дев'ять інструментів (А-І), що містять рекомендації, перекладено мовами сусідніх країн, що приймають найбільшу кількість біженців від війни в Україні (Council of Europe 2022): угорською, польською, румунською, словацькою/чеською, французькою та італійською мовами.

Інструменти для дітей та вчителів містять низку рішень та рекомендацій щодо вивчення мов країн перебування біженців, а саме: *Інструмент А*: пропонує загальні вказівки щодо того, як допомогти дітям, які прибувають з України, налагодити розмовну взаємодію з іншими дітьми та людьми з місцевості перебування. *Інструмент В*: містить рекомендації для вчителів і волонтерів щодо питань, що стосуються походження дітей та їхніх нагальних потреб. *Інструмент С*: запропоновано поради тим людям, які мають невеликий або взагалі не мають досвіду допомоги людям у вивченні іноземної мови. Пропонує до пошуку рішень щодо мовної підтримки, яка, ймовірно, буде потрібна дітям, які прибувають з України, і яким чином її найкраще надати. *Інструмент D*: пропонує вказівки щодо того, як взаємодіяти з дітьми під час перших індивідуальних зустрічей з ними. *Інструмент E*: призначений тим, хто надає мовну підтримку, щоб допомогти у зборі інформації про знання дітей, які прибувають з України, про мови, які вони знають, про їхні інтереси та пріоритети. Цей інструмент містить коротку анкету, призначену для цієї мети. *Інструмент F*: пропонує кілька простих способів дати цим дітям можливість розповісти про себе та свій досвід. Він містить перелік корисних мовних функцій і висловів (з перекладом українською), яким діти можуть навчитися використовувати для цієї мети. *Інструмент G*: пропонує різні способи допомоги дітям, які прибувають з України, допомагає зрозуміти свою першу реакцію на нові обставини та оточення та адаптуватися до них. *Інструмент H*: містить рекомендації для вчителів, які допомагають цим дітям адаптуватися до мови, яка використовується під час викладання шкільних предметів, а також конкретні пропозиції як вчителі можуть налаштувати своє усне спілкування, щоб полегшити розуміння дітям. *Інструмент I*: пропонує вказівки щодо організації заходів, які залучають дітей-біженців до спільноти та дозволяють їм використовувати мову, яку вони вивчають, у різних середовищах.

Слід зробити висновок, що мовна підтримка біженців з України є стратегічно важливою для отримання освіти українськими дітьми та молоддю, їхнім інтегруванням у європейське суспільство. Ці питання потребують подальшого вивчення та аналізу особливо сьогодні, коли значна кількість здобувачів освіти, громадян нашої держави, вимушено знаходиться за кордоном у зв'язку з військовою агресією РФ в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

Council of Europe tools to help those providing language support to refugees arriving from Ukraine. (2022). Retrieved October 20.2022 from <https://www.coe.int/en/web/language-support-for-adult-refugees/language-support-to-children>

Council of Europe. LIAM. (2022). Retrieved October 20.2022 from <https://www.coe.int/en/web/language-support-for-adult-refugees/language-support-to-children>.

Operational data portal. UNHCR. (2022) Retrieved October 20.2022 from https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine#_ga=2.228732760.514168680.1646989952-176134281.1646551413

Supporting the (linguistic) integration of refugees from Ukraine. ECML. (2022). Retrieved October 20.2022 from <https://www.ecml.at/Resources/SupportingthelinguisticintegrationofrefugeesfromtheUkraine/tabid/5558/language/en-GB/Default.aspx>

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Христина ПАВЛЮК

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Національний університет «Одеська політехніка»
Одеса, Україна*

Олександра ШЕВЧЕНКО

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Національний університет «Одеська політехніка»
Одеса, Україна*

Distance learning of a foreign language in the conditions of war in Ukraine

Khrystyna Pavliuk & Oleksandra Shevchenko

Останні три роки стали справжнім випробуванням для освіти в Україні. У 2020 році світ переживав пандемію COVID-19, а зараз наша країна переживає повномасштабну війну. Це все суттєво змінило форму навчання та встановило нові виклики перед закладами освіти. Спочатку основною метою дистанційного навчання було обмежити фізичні контакти, наразі питання постає в безпеці життя. Проте актуальною також залишається якість освіти. Сьогодні в країні поєднується класичний досвід викладання з дистанційним.

Дистанційна форма навчання є дуже гнучкою та доступною як для викладачів, так і для студентів. Є багато переваг такої освіти, проте не менше недоліків. По-перше, є можливість займатися у будь-якому місці, де є комп'ютер і матеріал, який відповідає темі